

سرمقاله

فقدان اراده قاطع در مبارزه با فساد

حفیظ الله ذکی

اصل شفافیت، عدالت و جلوگیری از رشوه و فساد در ادارات دولتی یک اصل مهم و اساسی قانونی است که مشروعیت نظام را تضمین کرده و سبب تحکیم اعتماد میان افراد جامعه و نهادهای دولتی می گردد. به هر میزانی که نظارت بر اجراءات کارمندان دولتی قویتر باشد و ارتکاب انواع گوناگون فساد در ادارات کمتر، به همان میزان کارایی و مؤثریت اداره ارتقا پیدا کرده و اعتماد مردم به حکومت بیشتر می شود.

یکی از فلسفه های وجودی نظام دموکراسی، کاهش فساد در ادارات و افزایش کارایی و مؤثریت نهادهای دولتی می باشد. اگر دولت نتواند با پدیده فساد مبارزه کند و شفافیت، عدالت و شایستگی و لیاقت را به عنوان مبنا و تهداب انجام مسؤلیت ها و وظایف کارمندان دولتی قرار دهد، نمی تواند از یک نظام مردمسالار و مردمی سخن بگوید.

افغانستان به دلیل حاکمیت رژیم های نا مشروع و ظالمانه، ماهیت استبدادی داشتند. بنابراین هرگز به مسأله مبارزه با فساد توجه نداشته و حاکمان و دولتمردان به دلیل روابط شخصی، فامیلی و قومی، تقریباً در حکومت مردمی، کارگزاران و کارمندان حاکمیت قانون، تطبیق عدالت و اصل شایسته سالاری در این کشور به کلی ناشناخته مانده است.

با روی کار آمدن نظام جدید و تدوین قانون اساسی نو، حقوق مردم تا حدودی مدنظر گرفته شد و حاکمیت ملی به لحاظ قانونی به مردم تعلق گرفت. در حکومت مردمی، کارگزاران و کارمندان دولتی همه به گونه ای از مردم نمایندگی می کنند و بنابراین در برابر مردم پاسخگو می باشند. یکی از مواردی که مسؤلان کارگزاران دولتی باید به مردم پاسخ بدهند، اثبات این مسأله است که مقامات از موقعیت دولتی به سود خود استفاده نکرده و سال و دارایی ملی را به گونه های مختلف و از راههای غیر قانونی به غارت نبرده است.

متأسفانه در افغانستان در این مسأله کمترین توجهی از سوی مسؤلان حکومتی صورت نگرفته است. دهها کمیسیون و اداره به عناوین گوناگون برای کاهش فساد و پاسخگو کردن کارمندان دولتی در برابر مردم به وجود آمده است؛ اما این ادارات تا هنوز قدمی در این رابطه بر نداشتند اند. این در حالی است که فساد و رشوه و انجاف اعمال غیرقانونی در تمام ادارات دولتی به یک فرهنگ تبدیل شده و کارمندان دولتی از ارتکاب فساد هیچ ترس و ابایی ندارند. از نظر مردم امروزه ریشه های فساد اداری از ارگ آب می خورد. مقامات بلند رتبه دولتی به میزان قدرت و صلاحیت شان به فساد آغشته می باشند و این مسأله تا پایین ترین کارمند اداره را نیز آلوده کرده است.

میلیاردها دالر کمک های جامعه جهانی در افغانستان سرازیر شد و پس از چهارده سال وقتی نیروهای خارجی این کشور را ترک می کنند، ما از لحاظ اقتصادی در نقطه اول قرار می گیریم. طی یکسال گذشته زندگی مردم به حالت بسیار خطرناکی قرار گرفته است. بیکاری و فقر دامن گیر بیش از نیمی از کل جمعیت کشور گردیده است. این سقوط ناگهانی نشان می دهد که در چهارده سال گذشته حکومت هیچگونه استراتژی کارا در ارتباط با مصرف کمک ها نداشته است. در فقدان استراتژی و نظارت کارا، زمینه برای سوء استفاده کارمندان و مقامات دولتی از کمک های باد آورده فراهم گردید و میلیاردها دالر در غرقاب فساد و خویشخوری حیف و میل شد.

از پنج سال به این طرف فشارهای بین المللی برای از بین بردن فساد در ادارات افغانستان بیشتر شد. کنفرانس های بین المللی پاریس، لندن و توکیو بر عمل مبارزه با فساد تأکید ورزیدند. این فشارها سبب شد که حکومت ادارات چندی را برای مبارزه با فساد تأسیس نماید. اما این ادارات نیز مانند سایر ادارات دولتی نه تنها در راستای کاهش فساد مؤثر نیفتاد، که عمق و پیچیدگی آن را بیشتر کرد.

اداره عالی مبارزه با فساد اداری برای مؤثریت مبارزه با فساد، طرح ثبت اموال و دارایی های منقول و غیر منقول مقامات بلند رتبه دولتی را به تصویب رساند؛ اما این طرح نیز نتوانست اندکی از شیوع فساد بکاهد. زیرا در اعلام فهرست دارایی و نظارت و بررسی آن صداقت و قاطعیت وجود ندارد.

روسیه و ترکیه؛ وابستگی های اقتصادی و رویارویی

عبدالرحمن فهیمی

بحث جنایت ها و آدم کشی های گروه واپس گرای داعش در عراق و سوریه و نیز حمله های هوایی روسیه در برابر این گروه، جای اش را به بحث سرنگون کردن جنگنده روسی توسط نظامیان ترکیه و تنش های سیاسی میان دو کشور داده و این بحث عملاً به بحث مسلط و مطرح تبدیل شده است. پس از این که جنگنده روسی حمله کننده بر گروه داعش توسط ترکیه سرنگون شد، تنش میان دو کشور در حال افزایش بوده و از تنش های لفظی تا طرح مباحث قطع روابط، پیش رفته اند. ترکیه جنگنده روسی را به نقض حریم هوایی اش متهم کرده و تأکید می کند که پس از ده بار، هشدار اقدام به سرنگون کردن اش کرده و روسیه تقاضی حریم هوایی را رد کرده و تأکید می کند که جنگنده اش در آسمان سوریه سرنگون شده است. ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه ترکیه را به «خنجر زدن از پشت» متهم کرد و به گونه معنادار و سیاسی گفت که حالا می دانیم که چرا گروه داعش این قدر گستاخ، جسور، نترس و آدم کش بی رحم است. زیرا که محموله های نفتی را از سوریه و عراق از رهگذر ترکیه قاچاق می کند و نظامیان این کشور نیز به عنوان حامیان این گروه قرار دارند. پوتین، هم چنان گفت که این حمله پی آمدهای ناگوار برای روابط ترکیه - روسیه خواهد داشت و دیمیتری مدودوف نخست وزیر این کشور از اعمال تحریم های اقتصادی سخن زده است. در طرف دیگر، ترکیه به ویژه جیب طیب اردوغان روسیه را به بازی با آتش متهم کرده است.

بحث در این جا به پایان نرسیده است. روسیه سیستم های دفاعی را نصب کرده است که پس از هرگونه حمله، قدرت پاسخ دهی را داشته باشد. سیستم، هدفاندهایی اس ۴۰۰ و یک ناو جنگی را مستقر کرده است. تا از جنگنده های روسی بنابراین، روابط میان دو کشور و وضعیت

امنیتی در مناطق مرزی ترکیه - سوریه تنش آلود می باشد. سیستم های دفاعی را که روسیه نصب کرده و اگر اقدام از سوی ترکیه در برابر جنگنده های روسی صورت گیرد، ممکن است درگیری نظامی صورت گیرد که مشخص نیست چه وقت و در چه شرایطی پایان می یابد.

پرسش که مطرح می گردد این است که آیا میان روسیه و ترکیه جنگ صورت خواهد گرفت؟ فرضیه را که می شود طرح کرد این است که علی رغم تنش های سیاسی که پدید آمده و ترتیبات نظامی که چیده شده است، به نظر نمی رسد جنگ و درگیری نظامی میان دو کشور رخ دهد. پاسخ پرسش را با طرح ستور زیر پاسخ می دهیم.

۱. وابستگی های اقتصادی در روابط بین الملل پرسش مهم و بنیادین مطرح است که چگونه می شود جنگ و بی ثباتی را از میان برداشت و وضعیت صلح، امنیت و آرامش را در سیاست بین الملل رقم زد و چه باید کرد یا چه باید شود تا

دولت ها به عنوان بازیگران اصلی سیاست بین الملل، جهت حل و فصل اختلاف ها و چالش های شان به عوض جنگ به دیپلماسی و گفت و گو تمسک جویند؟ یکی از تنویری های مطرح این است که گسترش مناسبات، تعاملات و همکاری های اقتصادی زمینه ساز روی آوردن دولت ها به دیپلماسی و گفت و گو است. وقت میادلات اقتصادی میان دو یا چند دولت بیشتر شود، وابستگی های اقتصادی میان دو طرف ایجاد می گردد. در این صورت در هنگامه های بروز تنش های سیاسی، دو طرف به وابستگی ها و نیازمندی های خود تکیه کرده و تا حد امکان تلاش می ورزند تا چالش و مشکل از رهگذر مسالمت آمیز حل و فصل گردد. زیرا که در صورت بروز خشونت و شعله ور شدن آتش جنگ، پی آمدهای اقتصادی آن، برای هر دو طرف گران تمام خواهد شد. بنابراین، با گسترش میادلات و همکاری های اقتصادی احتمال درگیری و خشونت کاهش یافته و با روی آوردن دولت های وابسته بهم، به گفت و

گو، صلح و امنیت تأمین می گردد. روسیه و ترکیه میادلات و همکاری های اقتصادی کلان دارند. ترکیه دومین مشتری گاز روسیه بعد از آلمان و روسیه نیز از این که سوریه بی ثبات شده و دو کشور برسر ماندن بنشار اسد در قدرت دچار اختلاف سیاسی شوند، قرار بود پروژه کلان انتقال گاز به ترکیه آغاز و نیایی گردد. اکنون با این که روسیه از اعمال تحریم های اقتصادی در برابر ترکیه سخن می زند و در گذشته در برابر اوکراین نیز چنین سیاست را اعمال کرده است، اما تکرر بسته و تا حد امکان تلاش می ورزند پول کلان حاصل شده از فروش گاز را از دست دهد. این بحث زمان جدی تر می شود که اقتصاد روسیه بیشتر متکی به فروش مواد خام به ویژه نفت و گاز می باشد. در جانب مقابل نیز ترکیه وابسته به گاز ترکیه، فروش کالاهای تولیدی و در آمدهای حاصل از مسافرت گردش گران روسی می باشد. بنابراین، با این که تنش

اول دسامبر؛ روز اولین رئیس جمهور قزاقستان

بسم الله تبارک / دانشجوی مقطع ماستری در دانشگاه ملی قزاقستان - الفارابی

حفظ قدرت در سایر جمهوری ها نهایت مهم بود. مسکو سعی میکرد تا قزاقستان را از دست ندهد، به باور کارشناسان قزاقی اگر قزاقستان از مسکو اطاعت نمی کرد، مسکو هرگز قادر به مدیریت سایر جمهوری ها نمی شد. با توجه به پالیسی سرکوب گرایانه مسکو در مقابل فعالین مدنی و سیاسی قزاق ها، اما این خواست به عنوان یک خواست ملی و مهم برای قزاق ها هیچگاه از بین برده نشد. و از بردن این خواست از ذهن ناسونیالیست های جوان قزاق ظاهر بعد از سرکوب تظاهرات آلمانی، باآنکه در ظاهر دیده نمی شد اما دشوار بنظر می رسید. در این میان یکی از اعضای پارلمان به اسم سلطان سرتایوویج، برای اولین بار طرح ایجاد پست ریاست جمهوری را در مجلس مطرح کرد. وی در روز ۲۴ اپریل ۱۹۹۰ در یک گزارش مفصل طرح ضرورت ایجاد این پست را در مجلس مطرح نمود. مجلس قزاقستان در همان روز این طرح را با اکثریت آرا تصویب و نورسلطان ایشولوی نظریات منشی عمومی حزب کمونیست و از دستیاران نزدیک دین محمد قونایوف رهبر فقید قزاقستان که دارای تجربه سیاسی و روابط نیک با مسکو و مردم قزاقستان بود به عنوان اولین رئیس جمهور، جمهوری قزاقستان در چوکات اتحاد جماهیر شوروی بدون در نظر داشت دیدگاه مسکو انتخاب نمود. البته این طرح در مدت کوتاه قبل از قزاقستان در جمهوری های لیتوانیا، گرجستان و مولداویا نیز مورد بررسی و اجرا قرار گرفته بود. قبل از این کشورهای

تأثیر داشت. در ماه اگست ۱۹۹۱ زمانیکه گورباچف رئیس جمهوری، اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در جزیره کریمیه جمهوری اوکراین به سر می برد، معاون وی و وزرای امنیتی در منطقه نایوف مجلس بزرگ را تشکیل دادند که بعداً به GKHP معرفی شد دایر و تصمصیم گرفتند گورباچوف را بدلائیل مختلف از جمله مرضی اش از قدرت کنار زنند. برای چهار روز رئیس جمهور در محل اقامت و تفریحگاه اش در محاصره و بدون دسترسی به اطلاعات و افراد قرار داشت. تا اینکه یلسن بارسکی نیکایوچ رئیس جمهور روسیه که یک فرد قدرتمند بود به داد وی رسید. گورباچوف با همکاری و حمایت و با توجه به تظاهرات پی هم مردم مبنی بر محکوم نمودن اقدام غیر قانونی معاون رئیس جمهور و وزرا امنیتی در مسکو و سراسر روسیه از کریمیه دوباره به مسکو بازگردانیده شد. با آمدن دوباره گورباچوف به قدرت وضعیت به حالت عادی برگشت. اما نگرانی سیاست مداران نسبت به وضعیت کلی اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی هر روز رو به افزایش بود. تا اینکه گراف چوک رئیس جمهور اکراین، شوشکویچ رئیس جمهور بلاروسیه و یلسن بارسکی نیکایوچ رئیس جمهور روسیه، در ملاقات که در بلاروس دایر کرده بودند بعد از بررسی عمومی تصمصیم گرفتند که نه بطور حقوقی و نه بگونه واقعی دیگر نمیتوان به حیات اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی ادامه داد. از همین جمهوری یکی پی هم اعلام

عضور اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی دارای رئیس جمهوری بود، اما از جانب مسکو و به عنوان نماینده رئیس اتحاد جماهیر تعیین میگردد. اما با طرح که آقای سستاویویچ مطرح کرده بود، بعد از این رئیس جمهور براساس رای مردم جمهوری قزاقستان تعیین می گردید. به باور بسیاری از آگاهان، این اقدام دکتر سرتایوویچ در واقع یک انقلاب بی نظیر و تاریخی برای جمهوری قزاقستان بود، وی توانست با توجه به دانش حقوقی و تجربیات که داشت مسیر استقلال کشور را منطقی و بدون خون ریزی و بروز احساسات منفی مسکو فراهم سازد. این دانشمند حقوقی، نه تنها اولین طرح قانونی ایجاد پست ریاست جمهوری که براساس رای مردم انتخاب شود را نوشته بلکه، به گفته خودش اکثریت قوانین مهم کشور را بعد از استفسار نیز نوشته و به پارلمان برای تصویب مطرح کرده است. بعد از این اقدام حقوقی، قانون دیگر بتاريخ ۱۰ دسامبر ۱۹۹۱ بمنظور رسیدن به استقلال کشور به تصویب رسید که قانون تغییر اسم کشور از جمهوری سوسیالیستی قزاقستان به جمهوری قزاقستان بود. بتاريخ ۱۶ دسامبر ۱۹۹۱ رسماً قزاقستان به عنوان جمهوری مستقل در جامعه بین المللی اعلام موجودیت نمود. افغانستان از جمله کشورهای می باشد که در مدت کم بعد از اعلام استقلال یعنی در فبروی ۱۹۹۲ استقلال جمهوری قزاقستان را به رسمیت شناخت. البته این اقدامات را نمی توان به آنچه در مسکو اتفاق افتاد بی ربط یا حداقل بی

کارتون روز: A cartoon illustration showing a figure in a hooded robe holding a scythe, standing next to a car. The text 'کارتون روز' (Cartoon of the Day) is visible.

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازرگانه نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد. روزنامه افغانستان بخش دری و پشوی روزنامه اوت لوک افغانستان است. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

افغانستان The Daily Afghanistan Outlook AFGHANISTAN The Lead of the World's Assistant

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا | مدیر مسوول: محمد رضا هویدا | سردبیر: حفیظ الله ذکی | کارکاتوریست: خالق علی زاده | آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷ | دیزاین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری | مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان